

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

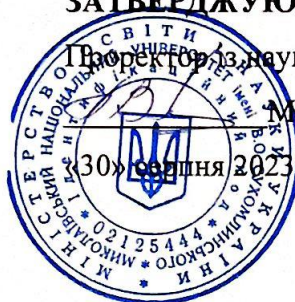
Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

30 серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА (ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА
ЕТИКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ)

Ступінь магістр

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

2023 – 2024 навчальний рік

Анотація

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика вчителя початкової освіти» укладена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу у вищій школі та спирається на засади Концепції «Нова українська школа». Дисципліна сприяє формуванню педагогічної майстерності у майбутніх фахівців, укладена на відповідних наукових, педагогічних та методичних засадах з практично-професійним спрямуванням.

Ключові слова: Майстерність, професійна діяльність, педагогічна майстерність, професійне навчання, педагогічний досвід.

Abstract

The work program of the educational discipline "Fundamentals of Pedagogical Mastery and Ethics of a Teacher of Primary Education, Vocational Pre-Higher Education and Higher Education" is drawn up taking into account the peculiarities of the organization of the educational process in higher education and is based on the principles of the "New Ukrainian School" Concept. The discipline contributes to the formation of pedagogical skill in future specialists, concluded on the appropriate scientific, pedagogical and methodical principles with a practical and professional orientation.

Key words: mastery, professional activity, pedagogical skill, professional training, pedagogical experience.

Робоча програма нормативної дисципліни «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дидактика початкової освіти)» розроблена кафедрою початкової освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до освітньої галузі знань: 01 Освіта фахівців спеціальності 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні основи педагогіки та історія педагогіки, методи науково-педагогічного дослідження, педагогічна діяльність та майстерність вчителя, дидактики. Виховання, освіта та педагогічна думка в Україні та за кордоном.

Міждисциплінарні зв'язки: знаходять своє відображення в завданнях, змісті, методах, формах та засобах навчання. Але особливо це стосується змісту навчального курсу, який вимагає знання з філософії, соціології, загальної психології (мислення, увага, уява та ін.), вікової психології, ОПМ, та історії педагогіки, історії України, з історією Західної Європи, культурологією, історією мистецтв, літературою.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дидактика початкової освіти)» є формування у студентів уявлення про предмет, мету і завдання педагогіки та історії педагогіки, про методи науково-педагогічного дослідження, про сутність педагогічної діяльності і майстерності вчителя та її значення для навчання і виховання дітей; підготовка майбутніх вчителів початкової школи до проектування навчального процесу, забезпечення умов застосування студентами знань при плануванні власної педагогічної діяльності в закладах освіти та у міжособистісних взаєминах з оточуючими.

Завдання:

- ознайомити з основними категоріями педагогіки, її предметом дослідження;
- виробити практичні вміння і навички використання методів науково-педагогічного дослідження під час написання рефератів, статей, курсових та магістерських робіт;
- ознайомити студентів з особливостями розвитку, формування і виховання особистості школяра, з віковими особливостями дітей;
- навчити студентів використовувати навчальний матеріал у конкретних умовах педагогічної ситуації, спираючись на засвоєні теоретичні положення; підготувати до свідомого оволодіння дидактичними уміньми та технологіями; залучати до діяльності творчого характеру (виступу, доповіді, плану дії тощо);
- ознайомити з історією становлення виховання та освіти на різних історичних етапах на Україні та в Східній і Західній педагогічній думці; зміст основних державних документів; історію виховання і педагогіки рідного народу; педагогічну діяльність і погляди видатних просвітителів, освітніх діячів, учених;
- усвідомлювати взаємовплив народної та наукової педагогіки, джерела історії педагогіки, зв'язок історії педагогіки з іншими науками;
- навчити студентів працювати з першоджерелами, аналізувати педагогічну літературу, оперувати поняттями педагогіки, розкривати гуманістичні та демократичні засади розвитку національної школи і педагогіки за роки різних епох розвитку української держави, застосовувати ідеї та засоби різних концепцій; співвідносити історичний досвід виховання з потребами сучасної освіти.

розвиток у майбутніх спеціалістів педагогічного мислення, здатності до аналітичного розуміння педагогічної діяльності, навчання їх творчим підходам до визначення педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях.

Навчальна дисципліна складається з 3 кредитів.

Очікувані результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Навички креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі

ПРН 2. Уміння до імплементації законодавчих та нормативно-правових актів у галузі

ПРН 7. Уміння приймати управлінські рішення у галузі

ПРН 9. Уміння аналізувати знання про сферу освіти, сутність, зміст і структуру освітніх процесів, володіти системою знань про історію та сучасні тенденції розвитку педагогічних концепцій і предметних методик

ПРН 11. Уміння здійснювати самостійно-пошукову роботу; користуватися сучасними методами навчання, як складовою психолого-педагогічної компетентності педагога

ПРН 13. Уміння переносити знання у власній педагогічний досвід; критично аналізувати різні педагогічні теорії навчання та виховання, давати самостійну оцінку різноманітним явищам педагогічної теорії і практики.

ПРН 14. Уміння застосовувати у практичній діяльності знання із нових педагогічних технологій, використовувати елементи інноваційних методик під роботи.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання здобувачів освіти; чинним нормативним забезпеченням освіти тощо.

ЗК 2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК 3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно

ЗК-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

ЗК 7. Міжособистісної взаємодії. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, здобувачами освіти та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК-9. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності й у повсякденному житті.

П. Фахові:

ФК 1. Дослідницька. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі освіти, а також підвищення професійної майстерності викладача, вчителя, вихователя.

ФК 2. Проектувальна. Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології з метою забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності здобувачів освіти, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.

ФК 3. Організаційна. Здатність організувати навчально-пізнавальну, виховну діяльність здобувачів освіти, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.

ФК 4. Предметна. Здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері освіти, спираючись на знання з дисциплін психолого-педагогічного циклу і методик навчання.

ФК.6. Інформаційна. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Кредит 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Тема 1. Сутність педагогічної діяльності вчителя початкової освіти.

Суспільна значущість професії вчителя. Обов'язки вчителя, його професійні функції. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Професійно-педагогічна діяльність як мета-діяльність. Зміст та складові педагогічної майстерності вчителя. Елементи педагогічної майстерності.

Тема 2. Зміст та складові педагогічної майстерності вчителя.

Елементи педагогічної майстерності. Педагогічна техніка вчителя. Поняття педагогічної техніки. Внутрішня техніка викладача. Зовнішня техніка викладача. Самовиховання вчителя.

КРЕДИТ 2 МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Тема 3. Зміст педагогічного спілкування

Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види. Педагогічне спілкування як діалог. Контакт у педагогічному діалозі. Структура та стиль педагогічного спілкування. Стиль педагогічного спілкування. Конфлікт у педагогічній взаємодії

Тема 4. Комунікативний, перцептивний та інтерактивний аспекти педагогічного спілкування

Поняття комунікативності. Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання. Особливості взаємодії вчителя та аудиторії. Методика та техніки педагогічної взаємодії. Техніка мовлення вчителя.

КРЕДИТ 3. ПЕДАГОГІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Тема 5. Етична компетентність сучасного вчителя.

Поняття професійної етики. Види професійної етики. Етика діяльності вчителя навчального закладу.

Тема 6. Способи діагностики та шляхи розвитку педагогічної етики вчителя.

Пріоритетні стратегії етичного самовдосконалення. Рефлексивний аналіз педагогом своєї діяльності як спосіб самодіагностики. Роль емоцій і почуттів у діяльності педагога та їх корегування. Умови оволодіння педагогічним тактом. Використання тестових методик з метою виявлення рівнів моральної культури педагогів. Шляхи і форми професійно-етичного самовдосконалення педагога.

3. Рекомендована література

Базова

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ: Академія, 2006. 256 с.
2. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навч. посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
3. Кіліченко О. І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід. Авт.-упоряд. О. І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
4. Ковальчук Л. О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
5. Мачинська Н., Федорович А., Яремчук Н. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с.
6. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2012. 200 с.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя. Авт.-упоряд. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
8. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
9. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності: навч. посібник. Київ: НАКККіМ, 2011. 304 с.
10. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.
11. Педагогічна майстерність. І.А. Зазюн. Київ. 2008.

Допоміжна

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. -Львів: Норма, 2005.С. 344.
2. Етика: Навч. посіб. ; В.О. Лозовой, МІ. Панов, О.А. Стасевська та ін. К.: Юрінком Інтер, 2004. 224 с.
3. Етика ділового спілкування: Курс лекцій / Т.К. Чмут., Г.Л. Чайка. К.: МАУП, 1999. 28 с.
4. Етика: Навч. посібник / Т.Г. Аболіна, В.В. Єфименко. О.М. Лінчук та ін. - К.: Либідь, 1992.328 с
5. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія. Навчально-методичний посібник. Київ. 2008.
6. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка . Київ: Лібра, 1996. 224 с. 12.
7. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків : Основа, 2012. 159 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
2. Офіційний сайт ЮНЕСКО: веб-сайт. URL: <http://www.unesco.org/>
3. <http://www.pidruchniki.ws/pedagogika>
4. <http://www.pedagogika.ucoz.ua>
5. <https://www.ed-era.com>
6. Освітній проект ІНТЕРШКОЛА. URL:<http://is4all.in.ua/>
7. www.inter-pedagogika.ru/index.php
8. www.tspu.edu.ua/subjects/88/13/lect1_4.html
9. Комуникативна культура педагога [Електронна бібліотека]. URL:<http://book.net/index.php?p=achapter&bid=14239&chapter=>
10. Сутність педагогічного спілкування [Електронна бібліотека]. URL: http://pidruchniki.com/11711113/pedagogika/sutnist_pedagogichnogo_spilkuvannya

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу. Тестування, міні контрольні роботи, модульні контрольні роботи, мультимедійні презентації, творчі роботи, диспути, виступи, конференція.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.